



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 346/2017-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. decembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] a mal. [REDACTED], [REDACTED], zastúpených Mgr. Peter Serina, advokátska kancelária, s. r. o., Poľnohospodárska 10, Bratislava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Peter Serina, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 50 C 14/2011 a takto

### r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED], [REDACTED] a mal. [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 50 C 14/2011 porušené bolo.

2. [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € (slovom (tisíc eur)), [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 500 € (slovom (päťsto eur)) a mal. [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 1 500 €

(slovom tisícpäťsto eur), ktoré im je Okresný súd Bratislava II p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a mal. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 312,34 € (slovom tristodvanásť eur a tridsaťštyri centov), ktorú je Okresný súd Bratislava II p o v i n n ý vyplatiť na účet Mgr. Peter Serina, advokátska kancelária, s. r. o., Poľnohospodárska 10, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 346/2017-9 z 18. mája 2017 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a mal. [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 50 C 14/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti vyplynulo:

„1. V mene klientov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ],  
dát. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ul. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], dát.  
[REDAKOVANÉ], rod. č. [REDAKOVANÉ], podávam ústavnú sťažnosť pre porušenie ústavných  
práv sťažovateľiek v I. a II. rade a maloletého syna sťažovateľky v II. rade, [REDAKOVANÉ],  
dát. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]. Sťažnosť smeruje proti  
postupu súdu v súdnom konaní Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 50C/14/2011 o rozvod  
a o úpravu práv k maloletým po rozvode.

2. Sťažovateľky sú toho názoru, že konaním Okresného súdu Bratislava II bolo porušené ústavné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, v súčinnosti s čl. 1 ústavy, podľa ktorého je Slovenská republika právnym štátom. V zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu a právnej teórie je súčasťou právneho štátu aj inštitút právnej istoty a právo na spravodlivý proces. Súčasťou inštitútu právnej istoty je právo na nestranné rozhodnutie, ako aj právo na rozhodnutie kvalifikované a odôvodnené tohto rozhodnutia. Som toho názoru, že postup okresného súdu v predmetnej veci právo na kvalifikované a odôvodnené rozhodnutie opakovane porušil a v spojitosti s dĺžkou konania, porušil aj právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov.

*Popis skutkového stavu:*

1. Sťažovateľka v I. rade podala návrh na rozvod a úpravu práv po rozvode na súde 24. 1. 2011. Dňa 14. 12. 2011 súd manželstvo rozviedol, na návrh sťažovateľky vydal medziuznesenie. Tento uznesenie nadobudol právoplatnosť dňa 13. 1. 2012.

2. Následne súd vykonal dokazovanie a vydal uznesenie zo dňa 30. 5. 2012, v ktorom schválil rodičovskú dohodu o striedavej starostlivosti a v časti v ktorej sa rodičia nevedeli dohodnúť, určil otcovi povinnosť platiť výživné na maloleté deti 90,- € mesačne na každé dieťa. Tento uznesenie napadol otec odvolaním, v časti výživného.

3. Krajský súd v Bratislave 30. 10. 2012 zrušil vyššie uvedené uznesenie v napadnutej časti...

4. Následne bolo opäť vykonané dokazovanie a súd dňa 24. 9. 2014 vydal opäť uznesenie, tentoraz výživovaciú povinnosť neurčil žiadnemu z rodičov. Voči uzneseniu sa odvolala sťažovateľka, a to voči výrokom týkajúcim sa výživného.

5. Krajský súd v Bratislave dňa 23. 3. 2016 uvedené uznesenie v napadnutej časti zrušil...

6. V súčasnosti sú tak sťažovateľky v takej situácii, že hoci návrh bol podaný v januári roku 2011 nemá vo veci rozhodnuté s konečnou platnosťou. Vo veci boli vydané tri uznesenia, z ktorých dva boli napadnuté odvolaniami, pričom odvolania boli úspešné a uznesenia boli v napadnutých častiach zrušené. Odvolaniami boli napadnuté len tie uznesenia a ich časti uznesení, v ktorých súd rozhodoval mimo dohody rodičov, t.z. okresný súd za viac ako päť rokov nevyprodukoval taký uznesenie z vlastnej činnosti, ktorý by podľa názoru krajského súdu obstál v teste zákonnosti.

*Právny názor:*

1. *Postup súdu v predmetných konaniach považujem za nezákonný a protiústavný najmä z toho dôvodu, že súd ani po viac ako piatich rokoch súdneho konania nevydal rozhodnutie, ktoré by obstálo v odvolacom konaní pred vyšším súdom. Okresný súd vydal dva rozsudky vo veci, v jednom priznal maloletým výživné, v druhom výživné nepriznal. Oba rozsudky krajský súd zrušil pre tú istú príčinu - nepreskúmateľnosť súdneho rozhodnutia z dôvodu absencie kvalifikovaného a zrozumiteľného odôvodnenia.*

2. *Výsledkom je skutočnosť, že sťažovateľka v I. rade dospela a nemáme žiadne súdne rozhodnutie vo veci výživného, o ktoré by sa mohla oprieť. Stala sa tak účastníčkou viac ako päťročného súdneho konania, v tejto chvíli bez výsledku. Jej vzťahy s otcom sú zaťažené súdnym konaním, v ktorom nastupuje do pozície žalobkyne, pričom ide o vec, ktorá kontinuálne zaťažovala vzťahy v rodine celé obdobie dospievania. Takýmto postupom súdu sa cíti dotknutá a považuje ho za nesprávny a porušujúci právo na spravodlivý proces.*

3. *Je takmer isté, že súdne konanie neskončí, skôr ako dospeje aj maloletý syn [REDACTED]. Okresný súd viac ako päť rokov koná vo veci a produkuje také rozhodnutia, ktoré krajský súd považuje za nepreskúmateľné. Okresnému súdu nemožno vytknúť nekonanie, ale konanie takým spôsobom, ktorý porušuje právo na spravodlivý a bez prietahový proces. Ako majú účastníci dôverovať, že súd tentoraz svoje rozhodnutie odôvodní tak aby opäť nebolo zrušené, keď sa to doteraz súdu nepodarilo? Konanie súdu sa fakticky rovná nečinnosti.*

4. *Viac ako päť rokov sú maloletí a ich matka, rovnako ako otec, v neistote o tom ako súd rozhodne, pričom akékoľvek súdne rozhodnutie, po takejto dlhej dobe, s ohľadom na rodinné vzťahy, bude mať pre všetkých účastníkov len negatívne následky. Vzťahy detí a otca, vzhľadom na tú skutočnosť, že nastúpia dovršením plnoletosti do súdneho sporu, sú a budú poznačené, bez ohľadu na výsledok, rovnako tak vzťahy matky a detí.*

5. *Zákonom ustanovená lehota, v ktorej mal súd rozhodnúť vo veciach starostlivosti o maloleté deti /do šiestich mesiacov/ je odôvodnená predovšetkým potrebou odstránenia právnej neistoty, v ktorej sa môžu maloleté deti ocitnúť do vydania právoplatného rozhodnutia vo veci. K uvedenému sa vyjadril aj Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 2/2001 /taktiež v náleze I. ÚS 26/94/, kde uviedol, že v záujme odstránenia stavu právnej neistoty, v ktorom sa môže dieťa nachádzať až do doby, kým nie je vydané*

*právoplatné rozhodnutie, je nevyhnutné, aby súdy rozhodovali bez zbytočného odkladu vo všetkých veciach starostlivosti súdu o maloletých. Agenda starostlivosti súdu o maloletých predpokladá osobitnú pozornosť efektívnym a rýchlym postupom súdu. Vzhľadom na vyššie popísaný skutkový stav a postup súdu mám za to, že súd v konaní postupoval v rozpore s týmto názorom.*

*6. Dávam tiež do pozornosti rozsudok súdu z 8. júla 1987, H. v. UK, sp. zn. II. ÚS 33/1999, v ktorom je uvedené, že medzi tie veci, pri ktorých sa pri posudzovaní dĺžky konania zohľadňuje aj predmet konania, judikatúra štrasburských orgánov zaradila aj vzájomné vzťahy medzi rodičmi a deťmi, takže konaniu o nich majú príslušné súdne orgány venovať mimoriadnu starostlivosť, lebo akékoľvek procesné omeškanie v takejto veci môže mať za následok de facto rozhodnutie o otázke predloženej súdu.*

*7. Zároveň mám za to, že týmto konaním bol porušený princíp právneho štátu, ktorého súčasťou je aj inštitút právnej istoty. Uplatňovaním tohto princípu sa spája nielen požiadavka po všeobecnej platnosti, trvácnosti, stabilite, racionalite a spravodlivom obsahu právnych noriem a ich dostupnosti občanom (publikovateľnosť), no rovnako aj požiadavka predvídateľnosti konania orgánov verejnej moci (právna istota) (nález Ústavného súdu SR PL. ÚS 15/98).*

*8. Právo na spravodlivý proces nevníma moja klientka ako právo na rozhodnutie v jej prospech, ale očakáva od súdu, že bude schopný rozhodnúť tak, aby jeho rozhodnutie malo požadované zákonné kvality, nebolo laické, arbitrárne, nejasné a nezrozumiteľné. Okresný súd žiadne také rozhodnutie neprodukoval, čím jednoznačne poškodil všetkých účastníkov súdneho konania. Je nepochopiteľné ako je možné, že doteraz každý rozsudok okresného súdu v tejto veci trpel rovnakou chybou. Je legitímnou otázkou sťažovateľky, z akého dôvodu nie je okresný súd schopný vydať zákonné rozhodnutie vo veci, ktoré by obstálo v teste odvolacieho konania.*

*9. Sťažovateľka, vzhľadom na vyššie uvedený skutkový a právny stav, je toho názoru, že samotné konštatovanie ústavného súdu o tom, že v konaní došlo k porušeniu ústavných práv sťažovateľky a maloletého na spravodlivý proces a na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, nedostatočne nahrádza porušenie ústavných práv a preto požaduje primerané finančné zadosťučinenie za spôsobenú nemajetkovú ujmu.*

10. Výšku primeraného zadosťučinenia pre sťažovateľku vyčísľujem na sumu 2.500,- € pre maloletého [REDACTED] a na sumu 1.500 € pre sťažovateľku. Výšku finančného zadosťučinenia odôvodňujem skutočnosťou, že predmetom konaní bolo výživné a starostlivosť o maloleté deti, pričom sťažovateľka a jej dieťa sa vyššie uvedeným postupom súdu dostali do právnej neistoty, ktorá trvala viac ako päť rokov a stále trvá, preto mám za to, že uvedená výška zadosťučinenia je primeraná intenzite spôsobenej nemajetkovej ujme. ...

#### *Trovy konania*

Sťažovateľky si uplatňujú trovy právneho zastúpenia pred Ústavným súdom vo výške 312,34 € bez DPH /prevzatie veci a prvá porada s klientom a vypracovanie a podanie sťažnosti, 2 x 147,33 € právny úkon, 2 x 8,84 € paušálna náhrada. Advokátska kancelária nie je platcom DPH.

#### *Návrh nálezu*

1. Postupom Okresného súdu Bratislava II, v konaní sp. zn. 50C/14/2011 o rozvod a o úpravu práv k maloletým po rozvode bolo porušené ústavné právo [REDACTED]... a [REDACTED]... a jej maloletého syna [REDACTED]... na spravodlivý proces a na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov.

2. [REDACTED]... sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 2.500,- € (slovom dvetisícpäťsto Eur), [REDACTED]... sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 1.500,- € (slovom tisícpäťsto Eur) a jej maloletému synovi [REDACTED]... sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 2.500,- € (slovom dvetisícpäťsto Eur), ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť sťažovateľkám trovy právneho zastúpenia pred Ústavným súdom SR, vo výške 312,34 € bez DPH, na účet právneho zástupcu... a to do 3 dní od právoplatnosti tohto nálezu. “

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania, a to okresný súd, zastúpený jej predsedníčkou, listom sp. zn. Spr. 2082/2017 z 21. júna 2017 a právny zástupca sťažovateľov stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu zo 17. júla 2017.

3.1 Predsedníčka okresného súdu popísala chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodala nasledujúce relevantné skutočnosti:

*„... Po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu uvádzam, že návrh bol na tunajší súd podaný dňa 24.01.2011. Vo veci sa jedná o rozvod manželstva a ÚPP k maloletým deťom.*

*Tunajší súd konal priebežne tak, že čiastkovo rozhodol rozsudkom, ktorým manželstvo účastníkov konania rozviedol a následne vykonával dokazovanie v časti určenia výživného, nakoľko sa rodičia dohodli o striedavej starostlivosti.*

*Pretože vzťahy medzi účastníkmi konania sú ešte značne rozvrátené a v konaní obaja produkovali nové dôkazy, na základe ktorých došlo k zmene sociálnych a majetkových pomerov otca i matky detí, ako aj, že zástupca žalobkyne podal dvakrát návrh na vydanie predbežného opatrenia, súd po doplnení dôkazných prostriedkov stanovil termín na deň 28.06.2017, s tým, že vo veci by mal rozhodnúť o zostatku uplatneného návrhu (ako aj protinávrhu) v časti výživného...*

*Oznamujem Vám, že netrvám na ústnom pojednávaní ústavného súdu a súhlasím s jeho upustením...“*

3.2 Právny zástupca sťažovateľov v reakcii na uvedené vyjadrenie predsedníčky okresného súdu zaujal nasledujúce stanovisko:

*„... Nemožno súhlasiť s tým, že okresný súd konal priebežne, pričom naznačuje, že za dlhým súdnym konaním sa skrývajú zlé vzťahy strán /čo je jav úplne bežný/ ako aj konanie právneho zástupcu žalovanej, ktorý podal dve predbežné opatrenia.*

*Zlé vzťahy medzi stranami do istej miery sú a sú živené nekonečným súdnym sporom, kde súd opakovane vydáva rozsudky, ktoré krajský súd opakovane ruší z toho istého dôvodu, že sú nepreskúmateľné. Z prehľadu úkonov súdu je zrejmé, že súd sa zameral na kvantitu a nie kvalitu, čo je hlavným argumentom ústavnej sťažnosti. K priedahom nedochádza len vtedy keď súd fakticky nevykonáva úkony, ale aj vtedy ak ich vykonáva zbytočne, bez účelu, s tým, že ani rozsiahle dokazovanie nedokáže poskytnúť sudcovi dostatok argumentov na kvalitné a zákonné rozhodnutie.*

*Stále platí, že jediné nezrušené súdne rozhodnutie v tejto veci je čiastočný rozsudok, ktorý bol vynesенý na návrh a na základe dohody strán, nie činnosťou súdu. Za týmto*

*účelom navrhujem aby okresný súd doložil kópiu súdneho spisu, nakoľko z predloženého prehľadu úkonov si nie je možné spraviť ucelený pohľad na vec.*

*Z vyjadrení sudkyne na ostatnom pojednávaní, po tom čo vyniesla rozsudok, vyplýva, že bude vypracovávať rozhodnutie min. dva mesiace. Z uvedeného mám za to, že nič nebráni zapožičaniu spisu ústavnému súdu, pre rozhodnutie vo veci.*

*Voči predmetnému rozsudku bude žalovaná podávať odvolanie, nakoľko súd nepriznal maloletým deťom ani zročné výživné, pričom odôvodnenie podané po vydaní rozhodnutia nekorešpondovalo s dôkaznou situáciou.“*

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

## II.

*5. Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledujúci priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 50 C 14/2011:*

Dňa 24. januára 2011 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľky „na rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletým deťom“. Sťažovateľka bola v manželskom zväzku s [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporca“). Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 50 C 14/2011 a bola pridelená na rozhodnutie sudkyňi JUDr. Ivane Dančovej.

Dňa 27. januára 2011 okresný súd vyzval navrhovateľku na úhradu súdneho poplatku za návrh.

Dňa 4. februára 2011 sťažovateľka uhradila súdny poplatok za návrh.

Dňa 9. februára 2011 okresný súd nariadil pojednávanie na 18. máj 2011.

Dňa 10. februára 2011 okresný súd uznesením č. k. 50 C 14/2011-14 ustanovil maloletým deťom kolízneho opatrovníka.

Dňa 18. mája 2011 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 12. október 2011.

Dňa 11. októbra 2011 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcu k návrhu na rozvod spolu s jeho návrhom na striedavú starostlivosť.

Dňa 12. októbra 2011 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 24. október 2011.

Dňa 18. októbra 2011 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky k návrhu odporcu na striedavú starostlivosť.

Dňa 24. októbra 2011 bolo pojednávanie odročené na neurčito z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne.

Dňa 25. novembra 2011 okresný súd nariadil pojednávanie na 14. december 2011.

Dňa 12. decembra 2011 bolo okresnému súdu doručené stanovisko odporcu k vyjadreniu sťažovateľky na striedavú starostlivosť.

Dňa 14. decembra 2011 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie. Okresný súd rozsudkom č. k. 50 C 14/2011-76 čiastočne rozhodol vo veci tým, že rozviedol manželstvo sťažovateľky a odporcu. Pojednávanie bolo odročené na 29. február 2012 na účel výsluchu maloletých detí vo veci úpravy práv a povinností k nim.

Dňa 5. januára 2012 okresný súd zrušil pojednávanie, ktoré sa malo konať 29. februára 2012 z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu.

Dňa 22. februára 2012 bola vec opatrením pridelená na prerokovanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. Michaele Krajčovej.

Dňa 28. marca 2013 bola vec opatrením pridelená na prerokovanie a rozhodnutie opäť sudkyňi JUDr. Ivane Dančovej.

Dňa 16. apríla 2012 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 25. máj 2012.

Dňa 25. mája 2012 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 30. máj 2012 na účel prednesenia záverečných rečí účastníkov konania.

Dňa 28. mája 2012 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky vo veci určenia výšky výživného na maloleté deti.

Dňa 30. mája 2012 okresný súd rozsudkom č. k. 50 C 14/2011-124 zveril maloleté deti do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.

Dňa 29. júna 2012 odporca podal odvolanie proti rozsudku č. k. 50 C 14/2011-124.

Dňa 23. augusta 2012 okresný súd zaslal odvolanie sťažovateľke na vyjadrenie.

Dňa 18. septembra 2012 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky k odvolaniu.

Dňa 1. októbra 2012 bol spis predložený Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o odvolaní odporcu.

Dňa 30. októbra 2012 krajský súd uznesením č. k. 6 Co 418/2014-135 napadnutý rozsudok okresného súdu č. k. 50 C 14/2011-124 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, najmä z dôvodu, že *„odôvodnenie napadnutého rozsudku nezodpovedá kritériám uvedeným v § 157 ods. 2 O.s.p., čím bolo porušené právo žalovaného na spravodlivý proces a bola mu odňatá možnosť konať pred súdom. Odvolací súd zdôrazňuje, že tieto nedostatky odôvodnenia napadnutého rozsudku znemožňujú preskúmať jeho správnosť z hľadiska odvolania, dôvodmi, ktorého je odvolací súd viazaný.“*

Dňa 16. novembra 2012 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 28. januára 2013 okresný súd nariadil pojednávanie na 19. apríl 2013.

Dňa 7. februára 2013 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľky na vydanie predbežného opatrenia.

Dňa 28. februára 2013 okresný súd uznesením č. k. 50 C 14/2011-147 nariadil predbežné opatrenie.

Dňa 21. marca 2013 odporca podal odvolanie proti uvedenému uzneseniu.

Dňa 25. marca 2013 okresný súd zaslal sťažovateľke odvolanie odporcu na vyjadrenie. Zároveň oznámil účastníkom konania zrušenie termínu pojednávania z dôvodu odvolania odporcu.

Dňa 11. apríla 2013 bol spis predložený krajskému súdu.

Dňa 16. apríla 2013 krajský súd uznesením č. k. 6 Co 232/2013-158 napadnuté uznesenie okresného súdu zmenil tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Dňa 10. mája 2013 okresný súd nariadil pojednávanie na 3. júl 2013.

Dňa 3. júla 2013 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 25. október 2013 na účel predloženia prehľadu výdavkov účastníkmi konania.

Dňa 3. októbra 2013 bol okresnému súdu doručený prehľad výdavkov sťažovateľky na maloleté deti.

Dňa 23. októbra 2013 bol okresnému súdu doručený prehľad výdavkov odporcu na maloleté deti.

Dňa 25. októbra 2013 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 29. november 2013 na účel písomného vyjadrenia sa účastníkov konania k doloženým dôkazom a k prednesom z pojednávania.

Dňa 7. novembra 2013 bolo okresnému súdu doručené stanovisko sťažovateľky k vyjadreniam odporcu, ktoré predniesol na ostatnom pojednávaní.

Dňa 25. novembra 2013 bolo okresnému súdu doručené stanovisko odporcu k vyjadreniam sťažovateľky.

Dňa 27. novembra 2013 okresný súd zrušil pojednávanie, ktoré sa malo konať 29. novembra 2013 z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne. Súd zároveň určil nový termín pojednávania na 7. február 2014.

Dňa 17. decembra 2013 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľky na vydanie predbežného opatrenia.

Dňa 8. januára 2014 okresný súd uznesením č. k. 50 C 14/2011-861 návrhu na vydanie predbežného opatrenia sčasti vyhovel.

Dňa 21. januára 2014 bolo okresnému súdu doručené odvolanie odporcu proti uzneseniu okresného súdu č. k. 50 C 14/2011-861.

Dňa 23. januára 2014 okresný súd zaslal odvolanie sťažovateľke na vyjadrenie.

Dňa 6. februára 2014 okresný súd zrušil pojednávanie, ktoré sa malo konať 7. februára 2014 z dôvodu podaného odvolania voči uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia.

Dňa 28. februára 2014 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodovanie o odvolaní odporcu.

Dňa 26. marca 2014 krajský súd uznesením č. k. 4 Co 124/2014-892 zmenil napadnuté uznesenie okresného súdu tak, že návrh sťažovateľky na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Dňa 17. apríla 2014 okresný súd nariadil pojednávanie na 27. jún 2014.

Dňa 27. júna 2014 sa uskutočnilo pojednávanie na okresnom súde, ktoré bolo odročené na neurčito, pretože odporca vzniesol námietku zaujatosti voči zákonnej sudkyňi.

Dňa 30. júna 2014 sa zákonná sudkyňa vyjadrila k námietke zaujatosti. V rovnaký deň bolo nariadené pojednávanie na 24. september 2014 a súd vyzval sťažovateľku, aby predložila do 30. augusta 2014 potvrdenie o výške príjmov.

Dňa 3. júla 2014 okresný súd vyzval odporcu, aby predložil do 30. augusta 2014 potvrdenie o výške príjmov a zároveň aby doložil aj príjem svojej družky.

Dňa 29. júla 2014 bolo okresnému súdu doručené potvrdenie sťažovateľky o výške jej príjmov.

Dňa 22. septembra 2014 bolo okresnému súdu doručené potvrdenie odporcu o výške jeho a družkiných príjmov.

Dňa 24. septembra 2014 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd rozsudkom č. k. 50 C 14/2011-930 rozhodol tak, že schválil túto rodičovskú dohodu: *„Maloleté deti budú mať trvalé bydlisko u otca. Daňový bonus na maloleté deti bude poberať matka a rodinné prídavky bude poberať otec. Súd výživné neurčil. Rodičia sú povinní uhrádzať bežné potreby maloletým deťom, každý v jednej polovici.“*

Dňa 9. decembra 2014 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu č. k. 50 C 14/2011-930.

Dňa 11. decembra 2014 okresný súd poslal odvolanie odporcovi a kolíznemu opatrovníkovi na vyjadrenie.

Dňa 23. decembra 2014 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcu k odvolaniu.

Dňa 7. januára 2015 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie kolízneho opatrovníka k odvolaniu.

Dňa 14. januára 2015 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o odvolaní sťažovateľky.

Dňa 23. marca 2016 krajský súd uznesením č. k. 7 Co 94/2015-960 zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu a vec vrátil na ďalšie konanie najmä z dôvodu, že *„V danom prípade prvostupňový súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol stručne skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská oboch procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad, avšak závery, ktoré prijal, primerane nezdôvodnil.“*

Dňa 27. apríla 2016 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 4. augusta 2016 okresný súd nariadil pojednávanie na 7. december 2016.

Dňa 7. decembra 2016 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 8. marec 2017.

Dňa 8. marca 2017 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 21. júl 2017 na účel predvolania [REDAKOVANÉ] (už plnoletej dcéry účastníkov konania) a vyžiadania si príjmov odporcu za roky 2011 až 2017.

Dňa 9. marca 2017 okresný súd poslal účastníkom konania upovedomenie o zrušení pojednávania, ktoré sa malo konať 21. júla 2017 z dôvodu neprítomnosti zákonnej sudkyne, a nariadil nový termín pojednávania na 28. jún 2017.

Dňa 14. marca 2017 bola okresnému súdu doručená správa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave z prešetrenia pomerov na strane otca.

Dňa 21. marca 2017 bola okresnému súdu doručená výška príjmov odporcu za roky 2011 až 2017.

Dňa 28. júna 2017 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd rozsudkom č. k. 50 C 14/2011-1027 rozhodol, že „Súd výživné na maloletú [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] do dosiahnutia jej plnoletosti (dňa 04.06.2016) a maloletého [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] neurčuje. Súd výživné na plnoletú [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastavuje. Žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.“

### III.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

7. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu vedenom pod sp. zn. 50 C 14/2011 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

8. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).

9. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95).

10. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

11. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého konania je rozvod manželstva a úprava práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, t. j. vec, ktorej povaha si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (m. m. I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03, I. ÚS 19/00).

12. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od skutkovej zložitosti veci. Po právnej stránke možno danú vec považovať za štandardnú, nijako sa nevymykajúcu bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

13. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v preskúvanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom. Ústavný súd síce konštatuje, že sťažovatelia opakovane využili možnosť (prostredníctvom zákonnej zástupkyne, resp. splnomocneného právneho zástupcu) podať opravné prostriedky a návrhy (2x na vydanie predbežného opatrenia) podľa aktuálne platného Občianskeho súdneho poriadku a neskôr Civilného správneho poriadku, avšak využitie možností daných účastníkom konania procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie ich práv v konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné priet'ahy (*mutatis mutandis* I. ÚS 31/01). Využitím svojich práv na podanie opravných prostriedkov teda sťažovatelia neprispeli svojím správaním k zbytočným priet'ahom v konaní, avšak museli si byť vedomí toho, že tým prirodzene dochádza k oddialeniu rozhodnutia v ich veci.

14. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci a predovšetkým poukazuje na to, že celkové trvanie predmetného konania – *v časti o určenie vyživovacej povinnosti k maloletým deťom* – takmer 5,5 rokov, je už samo osebe neprimerané, a to napriek tomu, že vec sa približne pol roka nachádzala na odvolacom súde, pričom toto obdobie nemožno pripísať na ťarchu okresného súdu a postup krajského súdu sťažovateľmi napadnutý nebol, a taktiež napriek tomu, že v postupe okresného súdu nie sú významnejšie nečinnosti.

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou však pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

Ústavný súd konštatuje, že okresný súd v posudzovanej veci opakovane nekonal efektívne najmä preto, že ako to z chronológie úkonov vykonaných v napadnutom konaní vyplýva (pozri bod II/5 tohto nálezu), jeho niektoré rozsudky museli byť zrušené pre ich nepreskúmateľnosť absencie kvalifikovaného a dostatočného odôvodnenia. Krajský súd zrušil najprv 30. októbra 2012 rozsudok okresného súdu, pričom odvolací súd zdôraznil, že *„nedostatky odôvodnenia napadnutého rozsudku znemožňujú preskúmať jeho správnosť z hľadiska odvolania, dôvodmi, ktorého je odvolací súd viazaný“*. Rovnako krajský súd 23. marca 2016 rozsudok okresného súdu v napadnutej časti zrušil z dôvodu, že *„V danom prípade prvostupňový súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol stručne skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská oboch procesných strán k prejednáwanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad, avšak závery, ktoré prijal, primerane nezdôvodnil.“*

Za týchto okolností minimálne poldruha rokov bolo treba pričítať na vrub okresnému súdu, pretože toto obdobie uplynulo neefektívne, k čomu prispel okresný súd svojou nesprávnou a nesústredenou činnosťou, pričom uvedená neefektívna činnosť okresného súdu je vzhľadom na zákonom ustanovenú lehotu (šiestich mesiacov), v ktorej mal súd rozhodnúť vo veci výživného na maloleté deti, a v kontexte 5,5 rokov trvania napadnutého konania ničím neospravedliteľná, pretože počas minimálne rok a pol súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzali, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Uvedené obdobie neúčelnej činnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné priesťahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné, pretože k uvedenému došlo v dôsledku neefektívnej činnosti okresného súdu. Ústavný súd pritom už opakovane uviedol, že ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných priesťahov.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priesťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu v bode 1.

15. Pretože okresný súd rozsudkom č. k. 50 C 14/2011-1027 z 28. júna 2017 v napadnutom konaní rozhodol, ústavný súd nevyhovel návrhu sťažovateľov podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, pričom o tomto návrhu rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu v bode 4.

16. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovatelia požadovali priznať primerané finančné zadosťučinenie celkove v sume 4 000 €, pričom výšku finančného zadosťučinenia odôvodnili „*skutočnosťou, že predmetom konaní bolo výživné a starostlivosť o maloleté deti, pričom sťažovateľka a jej dieťa sa vyššie uvedeným postupom súdu dostali do právnej neistoty, ktorá trvala viac ako päť rokov*“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov, vzhľadom aj na doterajšiu dĺžku napadnutého konania a povahu veci považuje za primerané vo vzťahu k matke maloletých – ██████████ ██████████ vo výške 500 €, vo vzťahu k už dospelaj ██████████ vo výške 1 000 € a vo vzťahu k maloletému ██████████ vo výške 1 500 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu v bode 2.

17. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľom vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti zo 16. februára

2017 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu zo 17. júla 2017). Za tri úkony vykonané v roku 2017 patrí odmena v sume trikrát po 147,33 € a režijný paušál trikrát po 8,84 € [v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)], preto trovy právneho zastúpenia pre jedného sťažovateľa by predstavovali celkove sumu 468,51 €. Základná sadzba tarifnej odmeny bola znížená o 50 %, pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“, t. j. na sumu 234,25 €. Spolu s režijným paušálom teda jednému sťažovateľovi prislúcha odmena v sume 234,25 €. V prípade troch sťažovateľov tvorí náhrada trov právnej služby advokátom celkovú sumu 702,76 € v zmysle citovanej vyhlášky.

Vzhľadom na to, že sťažovatelia si prostredníctvom svojho právneho zástupcu uplatnili „trovy právneho zastúpenia pred Ústavným súdom vo výške 312,34 € bez DPH“, a pretože to nie je v rozpore s platnými právnymi predpismi, ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľov rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu.

18. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2017